

SLOVENE.

Političen list za slovenski národ.

Po pošti prejeman velja: Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za en mesec 1 gld. 40 kr.

V administraciji prejeman velja: Za celo leto 12 gld., za pol leta 6 gld., za četrt leta 3 gld., za en mesec 1 gld. V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gld. 20 kr. več na leto. Posamezne številke veljajo 7 kr.

Naročnino prejema upravništvo (administracija) in ekspedicija, Semeniške ulice št. 2.

Naznanila (inserati) se sprejemajo in velja tristoletna petít-vrsta: 8 kr., če se tiska enkrat; 12 kr., če se tiska dvakrat; 15 kr., če se tiska trikrat. Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Vredništvo je v Semeniških ulicah h. št. 2.

Izhaja vsak dan, izvenredni nedelje in praznike, ob 1/6. uri popoldne.

Štev. 137.

V Ljubljani, v soboto 16. junija 1888.

Letnik XVI.

† Cesar Friderik III.

„Nam sortis mirae videntur fata venire.“ — „Po čudoviti sreči velika nesreča!“ Te besede smeli bi napisati cesarju Viljemu I. na grobni spomenik v mavzoleji v Charlottenburgu. V resnici tragična nesreča vselila se je v domovje hohenzollernskega rodú. Že ko je Viljem z osivelo glavo zasedel pruski kraljevi prestol, niti sanjal ni o nemškem cesarstvu; in ko je prisiljen od mogočnega svojega ministra položil si cesarsko krono na glavo in se tolažil z mirno prihodnostjo, moral je kmalu uvideti, da je „mir starih dni“ le fata morgana, le odmor do konečnega obračuna. Kolikor krajša mu je še bila življenja pot, toliko jasneje je videl v duhu novo morje krvi in solz; in ko je bila nevarnost pred durmi, zadela je nesreča za nesrečo vladarsko hišo.

„Le roi est mort, vive le roi!“ Tako je klical nemški narod dne 9. marca t. l., ko je zatisnil oči Viljem I. In že zopet stoji ob mrtvaškem odru Friderika III., katerega je neozdravljiva bolezen v najboljši dobi njegovih duševnih moči vrgla na mrtvaško postelj.

Porodil se je Friderik III. dne 18. okt. 1831 v novi palači v Potsdamu. Leta 1840 je po pruskih tradicijah stopil v armado kot nadporočnik, l. 1849 je šel na vseučilišče v Bonnu, kjer se je marljivo učil zgodovine in pravoiznanstva ter bil imenovan doktorjem vseučilišča v Königsbergu. Leta 1852 je bil imenovan majorjem. Isto leto je prišel s svojim očetom k vojaškim vajam v Olomuc, kjer se je sešel z našim cesarjem ter bil imenovan imejteljem avstrijskega 20. peš-polka. Dne 25. jan 1858 se je poročil v Londonu z najstarejšo hčerjo angleške kraljice, princesinjo Viktorijo. V boji z Avstrijo l. 1866 je bil Friderik kot najmlajši vojskovodja poveljnik drugemu pruskemu vojnemu koru, zmagal pri Nahodu, Skalici, Kraljevem Dvorci in v bitki pri Kraljevem Gradci odločil zmago pruskemu orožju, ker je prišel v ugodnem trenutku do Hluma.

V vojski s Francijo je bil poveljnik južno-nemškim četam ter priporil si laborov venec pri Weissenburgu in dva dni pozneje, dne 4. avgusta, je sijajno zmagal Mac-Mahona pri Wörthu. Dne 28. oktobra 1870 mu je kralj Viljem podelil naj-

višjo vojaško čast ter ga imenoval generalnim maršalom. Dne 2. marca 1871 jezdil je na čelu nemške armade v ponižani Pariz.

Dne 12. marca t. l. je Friderik kot nemški cesar in pruski kralj izdal proklamacijo na nemški narod in kneza Bismarcka. Vsebina in oblika proklamacije sta zadovoljili vse nemške nevojaške kroge. Že v tej proklamaciji izražal je cesar slabo nádejo dolzega življenja rekoč: „Ako mi je bo božja volja naklonila“. Te besede so gotovo nemilo dirnole večino njegovih podložnikov, ki so se bali njegove smrti. Prelepe besede je pisal hrabri vojak in ovenčani vojskovodja ter pokazal, da mu bije srce za narod.

Najprvo je Friderik, ki danes po kratkem vladanju leži že na mrtvaškem odru, obrnil pogled svoj na vnanji položaj. „Ne gledé na sijaj slavnih dejanj zadovoljen bom, ako bodo kedaj govorili o moji vladí, da je bila narodu dobrodelna, deželi koristna in na blagor državi“. Pomen teh besedi pojasni njegov nagovor, ki ga je govoril pred štirimi leti v Königsbergu: „Ponosni smemo biti na to, kar je naš narod storil pod slavno vladjo svojega cesarja. Toda skrbimo tudi za to, da nam ne bodo očitali prevzetnosti; to ni nemško, in za prevzetnost v tem pomenu, kakor jo grajamo pri drugih narodih, nimamo pravega izraza, ker izposoditi si ga moramo iz tujega jezika“ (šovinizem).

Ko bi bil Friderik pred tridesetimi leti namesto svojega očeta prevzel vladjo v Prusiji, morda ne bi bil združil nemške države, vsaj gotovo ne, ko ne bi imel kakega Bismarcka na svoji strani. Gotovo pa je, da je sedanji žalostni svetovni položaj posledica one politike, kateri je géslo: Macht geht vor Recht! Ta strup razjeda evropske države, in miroljubnost najmogočnejšega vladarja ne more ozdraviti ran. To dedščino je dobil ravno umrli nemški cesar. V vseh državah, celó v Franciji, obžalovali so javno v zbornicah njegovo bolezen, ker bil je odkritosrčen prijatelj miru.

Ko je umrl cesar Viljem I., pisala je monakovska „Allg. Ztg.“: „Boj proti rimski hierarhiji pričel se je na željo Viljema I. za neodvisnost in kulturne naloge nemške národne države“. Po tem moramo soditi, da je bil v znanem kulturnem boji knez

Bismarck le pomagač, in da je nemški veleposlanik v Londonu, grof Münster dne 12. maja 1875 govoril v cesarjevem imenu, ko je napil „velikemu protestantskemu cesarstvu, katerega se bojé ultramontanci, ker se povsod gradi pot narodni cerkvi, kjer se razvija narodni duh“. To vse je verjetno, ker Viljem I. je cerkev in armado imenoval telesi, katerima zapoveduje jedna glava. V svoji proklamaciji dne 8. novembra 1858 je Viljem kot regent rekel o katoliški cerkvi: „Ona ima določene pravice v ustavi; več ji ne smemo dovoliti“. A znano je, kaj se je zgodilo: ustavne pravice so bile konfiskovane, in o pritožbah katoliške cerkve Viljem I. ni hotel slišati.

Proklamacija cesarja Friderika III. pa je v popolnem nasprotju z ono, s katero je njegov oče vpeljal „novo dóbo“. Nikjer razaljavne besede, povsod spravljivost in prijaznost.

O verskem vprašanji izrazil se je v obče: „Hočem, da že stoletja v moji hiši veljavno načelo verske strpljivosti tudi v prihodnje váruje vse moje podložnike. Vsak je mojemu srečju enako blizu — saj so vsi v dnevih nevarnosti enako pokazali popolno udanost.“ Lepe besede iz ust vladarja prve vojaške države. Friderik ni bil nikoli prijatelj kulturnemu boju. Žal, da je blagi vladar le malo časa sedel ob državnem krmilu.

Viljem I. je pisal dne 18. febr. 1874 grofu Russellu v Londonu: „Vodim narod v boji, ki so ga nemški cesarji že stoletja bojevali proti oblasti, ki se v nobeni deželi ne strinja z mirom in blagom narodov, katere zmaga bi v Nemčiji uničila sadove reformacije, prostosti in veljave postav.“

Kdor to čita, gotovo ne more reči, da so bili očetu, kakor sinu „vsi državljani njegovemu srečju enako blizu“. O priliki napada Nobilingovega pisal je Friderik papežu Leonu: „Kjer ni mogoče sporazumljenje v načelih, tam naj ljubezen miru in spravljivosti, ki je moje versko prepričanje, odpré miru vrata.“

Friderik III. je videl v pekel strankarskega boja in krute sile in v zadnjih trenutkih svojega življenja je pokazal nezadovoljnost s pruskimi Puttkameri.

Dobro je znano, koliko važnost pripisujejo libe-

LISTEK.

Sviftijada.

(Štiriindvajseti spev.)

Kri in pa žganje, dve nežni tekočini, sta najbolj znamenita faktorja, ob katerih so se zibali v minolem državno-zborskem zasedanju debatni valovi na desno in na levo. Zmagali so desničarji. A to ni največje darilo letošnjih državno-zborskih naših vspehov. Slovenci bi se radi zadovoljili s poostrenjem vojne službe, saj je boj naš prirojeni nam metier, a da se nam je podražilo preljubno narodno žganje, osobito naš pristni brinovček, kateri čislajo bajé včasih tudi naši desničarji, tega jim ne odpustimo, kar črez noč ali pa za dar kake obljubljene koncesije v tej ali oni zadevi.

Naš brinovček je segal doslej zaradi svojih skrivnih moči dalje kakor vsega našega ostalega obrta glas in zdaj izgubi tudi on brez dvoma svoj ceni renomé ali pa celó vso svojo ceno.

Kako radi smo se zatekali slovenski Sviftijanci v kavarnah po neprebavnem čitanju opozicijskih državno-zborskih debat v naročje pristnega brinovčka, ki nam je zvesto ozdravljil sprijeti želodec, zdaj se nam pa podraži še ta mnogo potov jedina tolažba.

Gostoljubnost in požrtvovalnost sta staroslovenski šegi. V istini se nismo izneverili tudi v zadnjem državnem zboru Slovenci temu narodnemu običaju. Najboljši svoji narodni darili: kri in najboljšo pijačo, žganje; enaki nekdanjim paganom svojim bogovom, darovali smo letos Slovenci in Slovani sploh orjaku Taaffeju in njegovemu olimpu. Radovedni smo, ali zjasni to naše mazilo, osobito najmlajšemu valhalnemu zaščitniku čemerikavi obraz, ki pošilja le grom in strelo nasproti našim vedno ponižnim, a vedno neopravičenim prošujam in zahtevam.

In vendar ni bilo „vsaj“ letos brezvspešno naše državno-zborsko moledovanje. Prosili smo za staro postavo o kranjski gimnaziji in pokazalo se nam je, da v istini ne pusti majati vlada na dosedanji šolski postavi; moledovali smo za obrtne šole na korist domači obrti, in podražili so se nam domači indu-

strijski izdelki: smodke in cigarete v ljubljanski tobačni tovarni. In baš brinovček je dobil tudi višjo ceno.

Celó naše socijalno stanje se bode brez dvoma povzdignilo na teh državno-zborskih vspehih na višjo stopinjo. Dosedaj smo bili bajé Slovenci na glasu, da pušimo le cene „ta kratke“, a v bodoče pušimo drage „ta kratke“, da pokažemo, da privoščimo tudi kaj dražjega na blagor domovini. Sviftijanec sodi, da predrugačijo dražje smodke celó ves naroden živelj.

Slovenci smo bili vajeni doslej vedno in povsod le cenega „kadila“ in kadenja; v bodoče se otresemo brez dvoma „ponižnega kadenja“, saj se nam je podražilo „kadilo“.

Tabak je bil doslej bajé vedno in povsod znamenje miru in spravljivosti. Brez dvoma vedó naši poslanci, zakaj so nam podražili smodke in pa mirovno pipo; morda se odpovedó tudi oni navadnemu kadilu in pusté vsi brez izjeme pred odhodom na Dunaj pipe doma na polici.

Vendar nikjer ni nesreče brez sreče.

ralci šoli v socialnem vprašanji. Umrli cesar pa je pisal o šoli: „S socialnim vprašanjem je v ozki zvezi vzgoja otrok. Treba je, da se omika širi v vse kroge, a varovati se moramo nevarnih polu-omikancev; ker ti zahtevajo toliko v življenji, da jim gospodarske moči naroda ne morejo zadostovati. Le na zdravi podlagi strahu božjega in zmerne življenja vzrasli rod ima moč, da premaguje nevarnosti, ki raste ob časi hitrega gospodarskega gibanja.“

Mož, ki je tako govoril in čutil, imel je blago, pošteno srce.

Govor poslanca Vil. Pfeiferja

v državnem zboru dne 18. maja 1888.

(Konec.)

Zdi se mi, da strokovni poročevalci nasproti gospodu ministru, ki pri najboljši volji ne more osebno in povsod vmes poseči, prelahkomišljeno sodijo o preresnem, naravnost žalostnem položaji naših vinograjskih okrajev. Mogoče bi se ne govorilo o tem žalostnem postopanju, ako bi naši vinogradi ležali v kraljestvu jeruzalemskem (veselost na desnici), ali pa ako bi bili dotični strokovni poročevalci sami posestniki vinogradov, ker bi se jim pri tem ponudila priložnost, da sklenejo natančnejša ušiva znanja ter se uče o životnem vprašanji avstrijske vinoreje. V tem oziru dovoljujem si predlagati, naj se dá gospodom poročevalcem namesto letne plače po 10 oral zdravega vinograda, namesto aktivitetne priklike pa 20 oral po trtni uši okuženih vinogradov (živahna veselost); tu bi spoznali velike skrbi vinogradnikov, kakó mora ta pomilovanja vredni napejati vse sile ter leta in leta z velikimi troški trdo delati, da doseže le nekaj upanja na vseh.

Koliko ugodnih okoliščin, gospôda moja, se mora sniti, koliko sovražnikov in nevarnosti (slana, toča, moča, gljive, itd.) mora izostati mej celim dolгим letom, da se srečno spravi pod streho zlahtna vinska kapljica.

Kakó pa, če hoče nebo drugače, če najde kmet po skrbi polni noči lepega majnikovega jutra, da je slana osmodila nežne trtne mladike, ako strahom zré soparnega dne v zbirajoče se črne oblake, ki s pogubljivim ledom v malih trenotkih uničijo njegovo edino upanje?

Kadar se pripetijo tako nezgode, vsekajó globoke rane gospodarskemu vspevanju davkoplačevalčevemu, ki se morejo zaceliti še-le po dolgi vrsti ugodnih let; če pa zadene vinograd še hujša nezgoda, če uniči nesrečna trtna uš kmetijski predmet, če se trte posuše in ne dajejo nobenega dohodka več, potem je vinorejec postal žrtva neozdravljivega hiranja, gospodarski pogin njegov je gotov.

Povabil bi rad častito gospôdo na izlet v krasne vinograde kostanjeviškega okraja, da si tam mej drugim ogleda vinograd, ki je še pred nekoliko leti dajal po 1000 veder najzlahtnejšega vina, koji je pa danes uničen po trtni uši ter se morda ne bo nikedar več vzbudil k zelenemu življenju.

Treba je vse to osebno videti in poskusiti na lieu mesta, da se razume obupni položaj vinogradnika, kojega obide trpka britkost, ko vidi, da ne najde v nesreči one naklonjenosti, kakor sosed njegov, ki dobi iz državnih sredstev popolno odškodnino za pobito živino o času živinske kuge, ali kakor

Propinacijski milijon obogati namreč lahko v dvaindvajsetih letih otožne Poljake, mi Slovenci pa se navadimo v tem času kompenzacijskega davka na brinovček v blagor slovanskih bratov in pa svojega najnovejšega političnega „tabaka“.

A kaj je vsa črna vojska, tabak in pa podraženi brinovec v primeri s preveliko srečo in nemško radostjo, katero je vzbudil v pričo Miklošiča kriški baron, ko je dokazal na podlagi svoje globoke filozofije, da ni Slovencev, niti slovenskega jezika. Slovenec je očital celó Gautsch, da so dobri filologi, ako hočejo. Sviftijanec trdi, da se je prvič zmotil gosp. Gautsch in da ima kriški baron pravo. Ko bi bili Slovenci v istini filologi, prepričali bi se bili že davnej, da jih še vedno ni, kjer bi biti morali, postavim v ravnopravnostnem vprašanji, a da so vedno ondi, kjer jih potrebujejo, najraje v kaki budgetni debati.

Mefisto: „Du musst es dreimal sagen“.

Sviftijanec.

oni kmetovalec, kojega njive in travnike varujejo oblastnije opustoševajočih hudournikov in kojemu se zaradi manjših dohodkov na njivah, travnikih, itd. vsled elementarnih nezdó v mnogo obilnejši meri znižujejo davčna bremena (Pritrjevanje na desnici), nego pa posestnikom vinogradov, koje je popolnoma uničila trtna uš, in ki so v tisočerih in tisočerih slučajih edino premoženje davkoplačevalčevó.

Znano je vendar, gospôda moja, da ima večina posestnikov v vinskih okrajih samo po eden vinograd — k večjemu 1 oral — s kojega dohodki mora preživiti svojo družino in poravnati najnujnejše potrebščine; če bi se takov vinograd premenil v njivo — kar pa je vrhu tega popolnoma nemogoče pri vinogradih, ki ležó ob gorskih rebrih (Prav res! na desnici) — ne zadostovali bi njega dohodki, da bi se ž njimi preživela družina; neobhodno je torej potreba, da se taki vinogradi ohranijo svoji dosednji kulturi. (Tako je! na desnici.) Dolžnost in nalog državi je tedaj podpirati z vso odločnostjo vinogradnika v okuženih pokrajinah, da ne usahne tisočerim družinam edini vir dohodkov, državi pa se ohrani predmet, ki donaša veliko davka. (Dobro, dobro! na desnici.)

Četudi nismo toli srečni, da bi mogli iz svojih vinogradov prognati največjega njihovega sovražnika, baviti se moramo vendar z vinorejo v njega in vzlic njegovi navzočnosti; k temu pa je treba, da mero-dajni krogi zapusté svoje dosedanje tavanje ter odločno in energično prično boj zoper trtno uš. (Dobro, dobro! na desnici.)

Ker pa je k temu treba večjih denarnih sredstev nego v §. 7 postavljenih 23.500 gold., usojam si v svoji današnji resoluciji predlagati, naj se vsaj za prihodnje leto porabi večji kredit.

Popolnoma sem prepričan, da bo Nj. ekeleuca, gospod poljedelski minister, ki z gorečnostjo, kojoj jaz in moji rojaki brezpogojno priznavamo (Dobro, dobro! na desnici), hoče pomagati narodnemu gospodarstvu s povzdigovanjem in pospeševanjem deželne kulture, z ustanovljanjem in podpiranjem kmetijskih šol, ki je kazal toliko zanimanje za vrejevanje hudournikov, da je porabil celó svoj odpust za informacijski izlet (Dobro, dobro! na desnici) v inozemstvo, v kojem naj bi se poučil o tamošnjih napravah zoper hudournike, — da bo tedaj tudi našim vinogradom, ki so v nevarnosti, ohranil svojo vspešno pozornost ter zanje tudi vedno izdatneje skrbel.

Da olajšam visoki vladi to težko nalogo, predlagam nastopno resolucijo, kojoj priporočam naklonjenosti visoke zbornice (čita):

„C. kr. vlada se pozivlja, da zahteva z ozirom na potrebo odločnejšega zatiranja trtne uši zlasti z razširjanjem že obstoječih sadišč z ameriškimi trtami in ustanovljanjem poskusnih vinogradov z ameriškimi trtami za neposrednje pridelovanje vina v oziroma nevtralnih, od vinskih okrajev oddaljenih krajih, kakor tudi z brezplačnim razdeljevanjem požlahtnjenih ameriških trt posestnikom vinogradov, katerim preti trtna uš ali pa je že uničila, — za podporo, ustanovljeno v 3. naslovu §. 7 s 23.500 gld., v prihodnjem državnem proračunu primerno večji kredit.“

Tukaj se gre, gospôda moja, za varstvo dragocene vinske trte, da se bodo tudi potomci naši okrepčevali z blagodišečo kapljico preganjevalke žalosti in skrbi (Veselost) ter se kedaj pri „letošnjem“ hvaložno spominjali onih, ki so zvesti ostali čudovitemu daru božjemu ter se niso dali premotiti vsled krivih naukov „velikega proroka“ in njegovega korana. (Pritrjevanje in veselost na desnici.)

Dijaški dom na Dunaji.

Pred petnajstimi leti ustanovilo se je na Dunaji društvo v pomoč revnim vseučilišnim dijakom na dunajskem vseučilišču. Društvu je ime: „Asylverein der Wiener Universität“. Pokrovitelj mu je nadvojvoda Rajner. Udje tega društva delé se v ustanovitelje, ki plačajo 200 gld. jedenkrat ali po 50 gld. v 4 letnih obrokih; v podpiratelje, ki plačajo vsako leto po 2 gld., in redne ude, t. j. one dijake dunajskega vseučilišča, ki plačujejo letni donesek 1 gld. Predsednik društvu je med. dr. Gašpar Schwarz, brat znanega linškega profesorja A. Schwarza.

Dne 12. aprila 1887 kupilo si je to društvo svojo hišo na Dunaji, namreč prejšnji hôtel „Franz

Joseph Bahn“, IX., Porzellangasse 30, za 63.325 gld., ter jo priredilo za stanovanja revnim dijakom. Od tod dobila je hiša ime „Studentenheim“ — dijaški dom dunajskega vseučilišča. Hiša, zidana v tri nadstropja, s 16 okni na ulico, je komaj 10 minut od novega vseučilišča oddaljena. Letos stanovalo je v tem lepem domu 58 vseučilišnikov; v prihodnje bode pripravljenih 85 sob. Vsak dijak, katerega društvo vsprejme, ima posebno sobo. Kadar bode društvu mogoče, oskrbelo bo dijake — beneficijate jih imenujejo — tudi hrano. V odborovi seji dne 1. julija 1887 domenili so se, da bodo dijakom oskrbovali tudi lekcije ali instrukcije. Ravno takrat ponudil se je med. univ. dr. Viktor Kless, da bode brezplačno zdravil dijake v društvenem domu in znani dr. Porzer obljubil je društvu pomoč v pravnih zadevah.

Do konca šolskega leta 1886/87 oskrbelo je društvo revnim dijakom 550 brezplačnih stanovanj in sicer 229 medicincem, 184 juristom, 136 modroslovcem in 1 bogoslovcu. Mej temi bilo je 30 Kranjcev, 19 Štajercev, 14 Primorcev, 11 Istrijanov in 6 Korošcev.

Mej dobrotniki društva so malo da ne vsi udje cesarske rodovine z lepimi doneski, razni deželni zbori z večimi ali manjšimi doneski — kranjski je l. 1886/87 daroval 30 gld. —, mestni in občinski zbori — mej njimi ljubljanski s 25 gold. —, razne hranilnice — kranjska s 50 gld. — in mnogi zasebniki tudi iz naših krajev.

Marsikateri revni mladenec, hoteč podati se na vseučilišče, ne vé si soveta, ker ima morda komaj toliko v mošnjčku, da bi se revno preživel nekoliko mesecev. Ali kje in za kaj dobiti v velikem mestu zdravo stanovanje! Dijaški dom bo gotovo tudi v prihodnje, kakor do sedaj, varno zavetje v mnogih nevarnostih velikomestnega življenja marsikateremu revnemu slovenskemu mladenču; zavetje v gmotnem in nrvnem oziru. V tem domu gleda se namreč tudi na hišni red in na spolnivanje verskih dolžnostij. Vendar pusti se vsakemu mlademu možu potrebna prostost; le zloraba prostosti omejuje se stanovnikom „dijaškega doma“.

Da bode pa mogel „dijaški dom“ obilneje pomagati našim revnim vseučilišnim mladenčem, priporočamo ga tudi imovitemu občinstvu po Slovenskem. Koliko nadopolnih mladenčev — tudi naših — pokvarilo se je — telesno in duševno — po vseučilišnih mestih — zbog revščine! Koliko neznačajnejšev izrodilo — v slabih stanovanjih, v slabih družčinah!

Kdor more, deli naj torej podpore imenovanemu društvu, da se bodo naši revni pa poštene mladenči lahko še z večjim zaupanjem do njega obračali, in da se bode društvo toliko raje na njih prošnje oziralo.

Kdor se hoče o društvu in njega hiši, „o dijaškem domu“, še bolj poučiti, obrne naj se do g. predsednika med. dr. Gašparja Schwarza na Dunaji, I., Stephansplatz št. 6, kateremu naj se pošiljajo tudi vsi darovi in doneski udov, kakor tudi prošnje vseučilišnikov za vsprejem v „dijaški dom“.

—r.

Politični pregled.

V Ljubljani, 16. junija.

Notranje dežele.

Avstrijska vlada je neki predlagala Rusiji, naj sprejme posebnega avstrijskega pooblaščenca v Petrogradu ali pa sama pošlje tacega na Dunaj, da se tako doseže sporazumljenje gledé balkanskega vprašanja.

Deželni zbori bodo sklicani začetkom meseca septembra.

Podpisi za **pomiloščenje Schönererjevo** bodo neki jako maloštevilni.

Vnanje države.

Iz Pariza se poroča „Nar. Listom“, da so došle v francosko glavno mesto iz Belgrada vesti, po kojih se v **Srbiji** opazuje vedno večje gibanje zoper sedanjo dinastijo. Isto je razširjeno neki celó že mej naprednjaci. Brzjav se končá z besedami: Srbskim dogodkom je konečni cilj vse kaj družega, kakor pa volilni boj.

Bolgarsko vladno glasilo „Svoboda“ razpravlja pravice prinčeve ter konečno povdarja: Knez se ne sme braniti, da ne bi podpisal razsodbe zoper Popova, kajti ustava je zanj veljavna kakor za vsakega družega Bolgara; pomilostiti sme obsojenca le,

(Dalje v prilogi.)

ako to predlaga vojni minister. Listine, koje podpiše knez brez ministrov, niso pravomočne. Ako prestopi knez postave, učini hudodelstvo, kojega posledice bi bile jako pomenljive. Ako pa odstavi zaradi te zadeve kacega ministra, zakrivi se državnega prevrata, tedaj parlamentarnega zločina, kajti le sobranje sme dati ministrom nezaupnice.

Že dne 13. t. m. poročali so nam brzojavi, da se je **nemškemu** cesarju zelo na slabo obrnilo. Moči so mu pešale, kar ni čudo, če se pomisli, da so uradna poročila prikrivala že več dni pravcato stanje njegovo in da ga je že nekaj časa sém Mackenzie umetno preživljal z mlekom, smetano in žganimi pijačami. Včeraj jutraj bila je v sobi bolnikov zbrana cela cesarska družina, v koje sredini je izdihnil cesar Friderik ob 11. uri svojo blago dušo. Kolika odločnost je bila v njem, kaže nam najbolje okoliščina, da je Bismarcku še zadnji dopoldan naročil, naj se posvetuje z grofom Zedtwitzem, ki naj bi prevzel ministersvo notranjih zadev.

Franoski senat bo bajé še pred počitnicami priredil veliko izjavo zopet nameravano presojo ustave. — V Nord-departementu, kjer je zmagal pri volitvah Boulanger, uničile so se popolnoma gosénice peso. Desničar Clercq je zaradi tega predlagal, naj vlada dovoli 50.000 frankov podpore oskódovanim posestnikom, ter je zahteval, naj se potrdi nujnost tega predmeta. Tù se je pokazala srditost levičarjev zoper vse, kar je v katerikoli zvezi z Boulangerjem. Čuli so se z leveice glasovi: „Že zopet ‚Nord!‘. Floquet pa je vstal in odurno očital Clercq, da hoče nesrečo teh kmetovalcev porabiti za agitacijske namene.

Italijanski pravosodni minister je predložil senatu novi kazenski zakonik, zahtevajoč, naj se prihodnjo soboto (danes) izvoli za ta predmet posebna komisija 15 članov.

Angleška spodnja zbornica je v drugem čitanji potrdila postavo o carini od vina.

Govori se, da bo novo **španjsko** ministerstvo nastopno sestavljeno: Sagasta, predsedstvo; Alonso-Martinez, pravosodje; Armijo, zunanje zadeve; Xiquena, naselbine; Rodriguez Arias, mornarica; Moret, notranje zadeve; Puigaver, finance; Canalejas, javna dela; Sanchez Bregua, vojna.

Rumunske občinske volitve imajo za vlado jako neugodne izide. V Fokšanu so tudi prodrli kandidatje združene opozicije. — Pred vojnimi sodiščem zagovarjati se bo moralo 34 vojakov 6. polka domobrancev, ker pri zadnjih volitvah niso hoteli streljati v vstajnike.

Izvirni dopisi.

Iz Ljubljane, 17. junija. (Romanje na Trsat pri Reki.) Minolo nedeljo o poludesetih jutraj se je zbralo dokaj romarjev v novi cerkvi Jezusovega Sreca, kjer jih je lepo ogovoril in pripravil na popotovanje na Trsat gosp. dr. J. Janežič. Opoludne sta se peljala dva vlaka proti Šempetru in sta nabirala romarjev v Borovnici, Logatcu, Rakeku, Postojini in Šempetru, od koder so trije vlaki drdrali proti Reki; romarjev se je nabralo do 1100. Bogu bodi hvala, da je dež ohladil razbeljeno skalovje po Krasu, ker bi sicer romarji vročine in žeje koprnili.

Okoli desetih zvečer, ko so se bili vsi romarji pripeljali v Reko, je bil slovesen sprevod skozi Reko proti Trsatu prepevaje lavretanske litanije in zebraje sv. rožni venec. Sprevod so spremljali preč. gg. kanonika A. Urbas in A. Zamejic in še deset drugih duhovnikov. Očitno se mora hvala izreči Rečanom, da so se pri tem obhodu vrlo obnašali, in jim je bilo videti, da jih je ganila pobožnost romarjev. Na zgornjih stopnjicah so romarje v cerkveni obleki sprejeli prečastni gospod gvardijan o. Julij Bruner z drugimi frančiškani vred ter jih spremili v lepo cerkev Matere Božje kronane, kjer so imeli do romarjev prelep ogovor častiti o. Amand, pete lavretanske litanije pa kanonik A. Zamejic.

Izpovedavali so v nedeljo zvečer oo. frančiškani, v ponedeljek jutraj pa tudi še vsi mašniki, ki so bili z romarji prišli, tako, da je vsak lahko opravil sv. izpoved in prejel sv. obhajilo. Večinoma so romarji vso noč v cerkvi čuli in prepevali sv. pesmi do štirih jutraj, ko so se sv. maše pričele. O polušestih je bila pridiga in sv. maša, ki so jo imeli častiti o. Pacifik, vikarij ondotnega samostana. Ob devetih pa so Mater Božjo preslavljali čast. gosp. katehet J. Smrekar, tako, da so še moškim solze v očeh igrale. Ob desetih je bila slovesna sv. maša z asistencijo in darovanje po prečastnem g. kanoniku A. Urbasu.

Po prijaznem obedu v samostanu, kjer so prečastni gosp. kanonik Urbas prisrčno zahvalo izrekli samostanskemu predniku, gospodu gvardijanu, in pa

tudi vsem častitim oo. frančiškantom za tolikanj dobrotno postrežbo, vsem romarjem, častiti gosp. J. Podboj pa gg. kanonikom za modro vodstvo in g. Avg. Erzinu za priredbo romarskega vlaka, so se romarji še poslovili od Matere Božje trsatske in razkropili po mestu, ob desetih se pa zopet v treh vlakih vrnili v Šempeter, in potem v dveh vlakih v Ljubljano.

Iz Prage, 13. junija. (Izv. dopis.) Kakor nam zasebna pisma poročajo iz Amerike, vršé se v Chicagi velikanske priprave za tretji obisk ameriških Čehov v stari domovini. Veliko romanje češko v Prago bode l. 1889. Ker bode v tem letu otvorjena izložba v Parizu, h koji bode pridrla iz Amerike mnogo tisoč občinstva, bode potovanje torej zelo po ceni. Namen pohoda ameriških Čehov bode narodno gledališče. Bratje naši onkraj okeana nameravajo sábo primesti zopet bogatih darov, osobito „šolski Matici“ in obrtnemu muzeju.

Te dni mudil se je tù s svojo soprogo dvorni svetnik in ces. ruski konzul iz Trsta, g. A. Giers, sinovec ruskega ministra g. Giersa, ter sta si ogledala znamenitosti praške; odpeljala sta se v Karlove Vare.

Kakor ruski list „Volyň“ javlja, prestopilo je dne 27. maja v cerkvi mučenika Čudnova v Žilomiru zopet 15 Čehov iz vasi Olšansky k pravoslavni veri.

Pri vas na Kranjskem leto za letom statistika pokazuje, koliko župnij in lokalij je praznih zaradi nedostatka duhovniškega naraščaja, seveda je tudi tù „V sredi v zlati skledi“ — a gledé učiteljev po srednjih šolah je tù pravi prebitek, da ne vemo kam z njimi. V zadnji seji deželnega šolskega sveta n. pr. pokazalo se je zopet, kako velik je naval učiteljev za srednje šole. Na češki državni spodnji gimnaziji v Žitni ulici razpisanih je sedem služeb, in veste li koliko prošenj je bilo vpisanih? Še nad 140 prošenj! Za službo profesorja latinščine in grščine na nemški državni gimnaziji v Štepaški ulici oglasilo se je 70 prošnikov in za mesto profesorja matematike in fizike na istem ustavu 34 izprašanih učiteljev gimnazijskih. In gledé srednjih šol po mestih na deželi tudi ni ináče. V Střibru bila je razpisana služba učitelja latinščine in grščine; prošenj za-njo došlo je samo 50!

Konečno naj vam omenim še zanimivo pravdo, koja se je pričela danes pred tukajšnjim porotnim sodiščem z gostilničarjem Vacl. Povolným. Slednji zatožen je goljufije od praške občine, kajti Povolný je v sporazumljenji z referentom mestnega vojaškega poveljništva, s stotnikom Ludwigom, od slednjega prejemal stanovanjske nakaznice, glaseče se na častnike, koji v gostilni P. niti nastanjeni niso bili, in na te nakaznice prejemal je od občine občinsko odškodnino ali nagrado. Goljufija je trajala od l. 1878. do l. 1885., in pripravila sta na ta rafinovani način praško mesto ob 28.815 gld., koje svoto sta potem delila mejsobojno. Stotnik Ludwig se je po prvi preiskavi pred vojaškim sodom — ustrelil ter se tako odtégnil kazni. Ta slučaj budi tù veliko senzacijo, obravnava bode trajala 14 dni.

Dnevne novice.

(Pogreba prof. dr. Ahna) vdeležilo se je včeraj mnogo odličnega občinstva: učenci gimnazijski z gg. profesorji, profesorji na realki, učitelji ljudskih šol, deželni predsednik baron Winkler, cesarski svetnik Murnik, župan Grasselli in mnogo drugih znancev in prijateljev pokojnikovih. Gimnazijci so nosili krasne vence, katere so darovali gg. profesorji in posamezni razredi.

(Slovensko učiteljsko društvo) v Ljubljani priredilo bo povodom 40letnice cesarjevega vladanja slavnosten koncert, pri katerem bodo sodelovali učitelji in učiteljice.

(Priznanje.) Veleč. gosp. dr. Ivan Križanič, stolui korar v Mariboru, poklonil je svojo „Zgodovino sv. kat. cerkve“ Nj. svetosti papežu Leonu XIII. ter prejel od sv. očeta lepo pismeno priznanje.

(Gregorčičevih poezij) je izšel II. zvezek. Založil jih je J. Gorup, natisnila „Narodna tiskarna“. Zvezek obsega na 158 straneh 154 pesni in stane 1 gld., po pošti 5 kr. več, v platno vezan z zlato obrezo 1 gld. 60 kr., po pošti 10 kr. več. Dobiva se le pri knjigovezu gosp. Fr. Dežmanu na šentpeterskem predmestji.

(Trgovinsko ministerstvo) bo z dnem 1. julija vpeljalo za poskušnjo pri e. kr. davčnih uradih na Nižje-, Górenje-Avstrijskem in Solnograškem davčne poštne nakaznice.

(Na Toplice) pri Novem Mestu prišel je letos z vojakci zdravnik dr. Staniek iz Gradca.

(Divjačina) je letošnji veliki sneg zlasti po goranjem Štajerji veliko končal. V lovu grofa Arca ceni se škoda nad 2000 gld., kajti poginilo mu je blizo 500 velike divjačine. Smrad je neki vsled mrhovine na nekaterih krajih po planinah tolik, da divjačina tjekaj ne hodi na pašo.

(Vas „Tenchel“ brez ljudi.) Na Koroškem gori nekje v planinah je vas navedenega imena, iz katere se hoče vse izseliti, kar „leze in grede“. Vse premoženje ponudili so vaščanje upravnistvu državnih gozdov za okroglo svoto 100.000 gld.

(Iz pred sodišča) Včeraj popoldne stal je pred porotnim sodiščem zidar Janez Drole iz Srednjevasi zaradi uboja. V neki krčmi pričel se je prepirati z njim Janez Breznik ter ga ranil z nožem. Drole ga je nato vrgel ob tla, da je mrtev obležal. Porotniki so s sedmimi proti 5 zaukali vprašanje uboja in sodišče je Drolea oprostilo.

(Vola) povozil je železniški vlak dne 12. t. m. blizu Ptuja.

(Nesreča.) V hrastniških premogovih jama s ponesrečil se je delavec Blaže Toman. Utrgal se je debel kos premoga, zavalil se na Tomanu in mu zlomil nogo.

(Osepnice) so se prikazale v Velenji in Šoštanji; v prvem trgu so že zaprli šolo.

Telegrami.

Dunaj, 15. junija. Iz Budimpešte je cesar poslal nemškemu veleposlaniku svoje sožalje. Na sožalovalno polo zapisali so svoja imena nadvojvoda Albreht, papežev nuncij, grof Taaffe, ministri, diplomatje in drugi dostojanstveniki.

Praga, 15. junija. Državni poslanec in stavbeni svetnik na Dunaj, Hlavka, daroval je 200.000 gld., da se povodom cesarjeve 40letnice ustanovi češka akademija znanosti in umetnosti.

Berolin, 16. junija. Cesarjev ukaz armadi se sklicuje na slavne prednike ter pravi: Nerazrušno hočemo biti složni, naj že bo po volji božji mir ali vihar. Vi mi bode te pri-segli zvestobo, jaz pa se bom vedno spominjal, da bom moral enkrat dati svojim prednikom račun o časti armade. Povelje mornarici izreka trdno nado: Vedno bomo jedini v viharji ali pri solnčnem svitu, vedno bomo pripravljene preliti srčno kri za čast nemške zastave.

Berolin, 16. junija. Cesar je zaukazal štiritedensko dvorno žalovanje po umrlem cesarji. Po zadnji naredbi cesarjevi in želji cesarice-vdove je ukazal cesar Viljem, da bo pogreb v najožjem družinskem krogu brez posebnega sijaja po vojaškem običaji v ponedeljek jutraj. Z ozirom na krajevne razmere more biti vdeležba le jako omejena. Cesar leži na železni postelji, s sklenjenima rokama drži konjiško sabljo, na prsih pa ima venec, koji mu je podaril umrli cesar Viljem po bitki pri Wörthu. Obraz mu je sedaj zelo izpremenjen.

Berolin, 15. junija. Cesar Friderik leži v mrtvaški postelji, pokrit z belo odejo. Oporoka cesarjeva odprla se bo vpricho pravosodnjega ministra.

Kolonija, 16. junija. Kakor piše „Köln. Ztg.“, naglašala bo cesarjeva proklamacija posebno to, da se bo zunanja politika Nemčije nadaljevala v istem duhu, kakor pod prejšnjimi cesarji.

Pariz, 15. junija. Ministerski predsednik je osebno izrazil nemškemu veleposlaniku svoje sožalje. Časniki obžalujejo smrt Friderikovo.

Vremensko sporočilo.

Dan	Čas	Stanje		Veter	Vreme	Mokrine na 24 ur v mm
Dopazovanja		srakomora v mm	toplomera po Celziju			
7. u. jut.	729.6	17.8	sl. svzh.	oblačno		
15. 2. u. pop.	732.5	9.0	sl. jzap.	„		0.00
9. u. zveč.	734.4	8.4	sl. svzh.	jasno		

Jutraj oblačno, pozneje močno deževalo do poludne, popoldne od 4. do 5. ure zopet dež, potem jasno. Srednja temperatura 11.7 C., za 6.7° pod normalom.

Dunajska borza.

(Telegrafično poročilo.)

16. junija.

Papirna renta 5% po 100 gl. (s 16% davka)	79 gl. 20 kr.
Sreberna " 5% " 100 " 16% "	80 " 90 "
4% avstr. zlata renta, davka prosta	109 " 75 "
Papirna renta, davka prosta	94 " 05 "
Akije avstr.-ogerske banke	859 " — "
Kreditne akcije	286 " 90 "
London	126 " 35 "
Srebro	— " — "
Francoski napoleond.	10 " 02 1/2 "
Cesarski cekini	5 " 95 "
Nemške marke	61 " 97 1/2 "

Javna zahvala.

Moj pokojni mož gospod **dr. Julij vitez Gspan**, c. kr. notar na Krškem, se je pred malo časom pri „AVSTRILJI“, vzajemni zavarovalnici za življenje na Dunaji, po njenem glavnem zastopniku gosp. Ign. Valentinčiču v Ljubljani za znatno svoto desetih tisoč goldinarjev za slučaj smrti zavaroval. — „AVSTRILJA“ mi je po glavnem zastopniku gosp. Ign. Valentinčiču v Ljubljani zavarovano svoto točno in ne da bi mi bila kaj odtegnila že izplačala.

V prijetno dolžnost si torej štejem, da se zavarovalnici „AVSTRILJA“, kakor tudi gosp. Ignaciju Valentinčiču za prijazno in pošteno ravnanje ter točno izplačanje javnim potom najtopleje zahvaljujem in „AVSTRILJO“ kot jako solidno zavarovalnico za življenje iz lastne skušnje vsacemu najtopleje priporočam.

V Ljubljani, dne 14. junija 1888.

Marija pl. Gspan, s. r.
notarjeva vdova.

(1)

Strelovode

izdeluje na novo po izkušenih tehniških predpisih ter presoja stare, že obsotječe napeljavne na podlagi najnovejših iznajdb in izkušenj

(1)

Albin C. Achtschin,

stavbeni ključavničar v Ljubljani.

Zahvala.

Povodom romanja na Trsat v 10. dan junija, usojamo se prečast. gosp. kanoniku **A. Urhasu** kot glavnemu voditelju in prečast. gosp. **And. Zamejcu** namestniku prvega, za njihovo trudoljubivost, da se je vdeležilo te božje poti nad 1100 vernikov, izreči presrečno zahvalo.

Tudi preč. gospodu **J. Smrekarju**, kateri nam je v svojem iskrenem govoru z lece na Trsat tako gorko in gaoljivo priporočal darove Device Marije, nam je dolžnost zahvaljevati se v pravem pomenu.

Hvala gre tudi prečastiti duhovščini z dežele, katera je veliko pripomogla k sijajnemu vspehu, da smo dosegli svoj blagi namen.

Gospodu aranžerju **Erzinu** pa se zahvaljujemo za vsestransko obzirnost, kateri je sam brez pomočnikov vse potrebno oskrbel, vzdrževal vzgledni red med potom in na Trsat in tako uzorno izpeljal svoj nalog.

Torej na svidenje! drugo leto na Sv. Gori pri Gorici.

(1) **Trsatski romarji.**

Brata Eberl

izdelovalca oljnatih barv, firnežev, lakov in napisov.

Pleskarska obrt za stavbe in meblje.

Ljubljana,

za Frančiškansko cerkvijo v g. J. Vilharja hiši št. 4.

priporočata prečast. duhovščini in p. n. občinstvu vse v njihovo stroko spadajoče delo v mestu in na deželi kot znano resno fino delo in najnižje cene.

Posebno priporočila za prekupee so oljnatih barv v ploščevinastih pušicah (Blechbüchsen) v domačem lanenem oljnatem firneži najfinije naribane in boljše nego vse te vrste v prodajalnah.

Cenike na zahtevanje.

Današnji številki priložen je kot priloga sklepni račun „AVSTRILJSKEGA PHÖNIXA“ na Dunaji.

Umrli so:

13. junija. **Marija Černe**, mestna uboga, 90 let, sv. Petra cesta št. 70, Marasmus.

14. junija. **Dr. Karol Ahn**, gimnazijski profesor, 62 let, Turjaški trg št. 4, srčna hiba. — **Marija Unterladstätter**, kontrolorjeva žena, 83 let, Stari trg št. 6, Marasmus.

15. junija. **Marija Čermak**, portirjeva hči, 13 let, Poljanska cesta št. 26, osepnice.

V bolnišnici:

13. junija. **Jurij Dagarin**, delavec, 41 let, Tamor cerebri.

Zalostne prikazni v trgovini. Popolnoma opravičeno čujejo se vedno z nova pritožbe trgovinskih in industrijskih krogov, da naše postave niso zadostno stroge nasproti roparskemu krdelu, ki napada vse stroke brez izjeme, da bi obogatelo na prijeten način od truda in žrtv drugih ljudi. Posebno pa je grajanja vredno, ako preprovi tako počenjanje tudi zdravilstveno polje in ako se kaj takega celo pospešuje iz dobičkarije. Tako se je opazovalo, kako so se deset let ssem znani in od največjih zdravniških veleumov preskušeni in priporočljivi **švicarski svaljčki** lekarnarja **Rih. Brandta** mnogo bolj ali manj slišno ponarejali in tudi to ponarejeno blago prodajalo. Občinstvo naj je tedaj pri kupovanju vedno previdno in naj se ne dá s slepilnim prigovarjanjem premotiti, da bi vzelo druge nego pristne **Rih. Brandt**ove švicarske svaljčke. Zahtevajo naj se vselej s posebno pazljivostjo na krstno ime **Rih. Brandt**ovi švicarski svaljčki. Pazi naj se na to, da je na škatlici kot etiketa **bel križ** na ru-dečem polji in zaznamovanje: **Rih. Brandt**ovi švicarski svaljčki. Zavrnejo naj se vse drugačne škatlice. (1)

C. kr. priv. fabrika za izdelovanje

zarezanih strešnikov

v Zilski dolini na Koroškem

priporoča svoje patentovane vstriečne zarezane strešnike,

ki so najbolj bili odlikovani na keramični razstavi v Parizu.

Slové že daleč po svetu,

ker so lahki, solidni, lični, po ceni in ker najmanj trpé od mraza in snega.

Poroštvo za tri leta.

Ž njimi krijejo že po Laškem, Švicarskem, Francoskem, Nemškem in celo po Ameriki. — Fabrika je za vso avstro-ogersko državo lastnica konstanškega patenta za izdelovanje zarezanih strešnikov, potem vseh patentov za izdelovanje Schmidheinijevih zarezanih strešnikov, kakor tudi Passavant-patenta.

Proti posnemalcem in ponarejalcem se bode po smislu patentnega zakona najostreje kazenski postopalo. Izdeluje tudi najboljše vrste (7)

zidarsko opeko, žlebake, steklene zarezane strešnike in strešna okna.

Streha na ogled je na tukajšnjem kolodvoru Rudolfove državne železnice.

Glavni zastop in zalogo za Kranjsko, Trst, Reko, Gorico kot za vse Primorsko, Istro, Goriško in Dalmacijo imata

F. P. VIDIC & Comp., v Ljubljani, Slonove ulice št. 9.

Obrtnijsko pomočno društvo.

Redni 32. občni zbor obrtnijskega pomočnega društva, registrovane zadruge z omejenim poroštvom, bode v nedeljo 17. junija 1888 dopoldn ob 11. uri v veliki mestni dvorani.

Dnevni red.

- 1.) Letno poročilo in računski sklep za l. 1887 (§ 17. pravil).
- 2.) Poročilo v zadnjem občnem zboru izvoljenega odbora za pregled računov.
- 3.) Volitev štirih udov v ravnateljstvo.
- 4.) Volitev odbora za pregledovanje računov leta 1888. (§ 35. pravil).
- 5.) Posamični nasveti udov.

Ravnateljstvo obrtnijsko-pomočnega društva

registrovane zadruge z omejenim poroštvom v Ljubljani.

J. N. Horak,

(1)

vodja.

Gewerblicher Aushilfscassen-Verein.

Die 32. ordentliche Generalversammlung des gewerblichen Aushilfscassen-Vereines, registrierte Genossenschaft mit beschränkter Haftung, findet Sonntag, den 17. Juni 1888, vormittags um 11 Uhr im grossen städt. Rathaus-Saale statt.

Tagesordnung.

- 1.) Jahresbericht und Rechnungslegung pro 1887 (§ 17 der Statuten.)
- 2.) Bericht des in der letzten Generalversammlung gewählten Revisionsausschusses.
- 3.) Ergänzungswahl von vier Mitgliedern des Vorstandes.
- 4.) Wahl eines Revisionsausschusses zur Prüfung der Jahresrechnung pro 1888 (§ 35 der Statuten).
- 5.) Allfällige besondere Anträge der Genossenschafts-Mitglieder.

Der Vorstand des gewerblichen Aushilfscassen-Vereines

registrierte Genossenschaft mit beschränkter Haftung in Laibach.

J. N. Horak,

Director.

C. kr. priv. tovarna za portlandski in hidravlični cement

Alojzija Praschnikerja

v **Kanniku na Kranjskem.**

Ustanovljena leta 1854.

Glavna zaloga v Ljubljani pri g. **F. P. Vidicu & Comp.**,

Slonove ulice št. 9,

priporoča p. n. gg. stavbenim mojstrom, arhitektom, stavbenim podjetnikom itd. svoje hidravlični cement (roman-cement) in portlandski cement, po kakovosti vedno izvrsten in enakovreden, ter jamči za večjo trdnost, kakor je predpisana v pravilih društva avstrijskih inženjerjev in arhitektov. — Ta cementa sta tudi zaradi tega posebne koristi p. n. naročnikom, ker sta svojstveno mnogo lažja, nego izdelki večine ostalih cementnih tovarn, zaradi česar je za enako množino cementnega zidovja ali morta treba veliko manj tega cementa gledé teže. — Tudi priporočamo lepe in zelo trajne mozajške plošče, brušene in likane, v najraznovrstnejših obrazcih, in enobojne plošče od portlandskega cementa, črne, rdeče, naravnobarvene itd. za polaganje tlaka v cerkvah, po prehodih, vežah, na verandah, po hodnikih, v hlevih itd., klajna korita, okraske in sohe, cementne cevi itd.

Blagovoljna naročila se najnatančneje in najtočneje izvršujejo ter jih sprejema glavna zaloga v Ljubljani pri g. **F. P. Vidicu & Comp.**, Slonove ulice št. 9. (7)

Marijacejske kapljice za želodec,
izvrstno vplivajoče pri želodčnih boleznih.

Nepresegljive pri pomanjkanju teka, slabosti želodeca, smrdljivi sapi iz ust, napetji, kislem riganji, koliki, prehlajeni želodeca, gorečici, kamenu, preobilnem sluzu, gnusju in bruhanju, glavobolu (ako ima svoj izvir v želodcu), želodčnem krču, zaprtju, preobloženju želodeca z jedili ali pijanci, boleznih vsled glist, boleznih na vrani in jetrah, ter zlati žili. — Cena steklenici z navodom o rabi 35 kr., dvojni steklenici 60 kr.

Glavni razpošiljatelj lekarnar **Karol Brady, Kremžir** (na Moravskem).

Marijacejske kapljice za želodec niso tajno sredstvo. Snovi, koje obsegajo, navedene so v navodu o rabi, koji je pridejan vsaki steklenici.

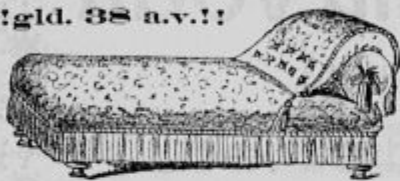
Pristne dobiti so skoraj v vsaki lekarni.

Svarilo! Marijacejske kapljice za želodec se mnogo ponarejajo. V znak pristnosti zavita mora biti vsaka steklenica v rdeč papir, na kojem je **zgorajšnja varstvena znamka**, ter mora biti vrhu tega tudi še povedano na navodu o rabi, ki je pridejan vsaki steklenici, da je tiskan v tiskarni **H. Guseka v Kremžiru**.

Pristne so dobiti: **Ljubljana:** lek. Gab. Piccolli, lek. Jos. Svoboda. — **Postojna:** lek. Fr. Baecareich, — **Škofjalka:** lek. Karol Fabiani. — **Radovljica:** lek. Aleks. Koblek. — **Rudolfovo:** lek. Dominik Rizzoli, lek. Bergmann. — **Kamnik:** lek. J. Močnik. — **Crnomelj:** lek. J. Blažek. (24)

OTOMANE,

!!gld. 38 a.v.!!

(glej podobo), najbolj praktično, elegantno, moderno in priljubljeno tapacirano pohištveno orodje, preoblečeno z modernim in močnim blagom in popol-

no pozamentirajo, to je s čopi in dolgimi franžami iz blaga, izdeluje po — 38 gold. a. v. — z jamčeno dobro in solidno narejene

Anton Obreza,
tapecirar in dekoratér

v Ljubljani, Šelenburgove ulice št. 4.

Uzorec blaga resnim kupcem franko na razpolago. Vsa v mojo stroko spadajoča dela v mestu in na deželi izvršujem najceneje. — **Modroce na peresih (Federnadrtzen)** 10 gl. in višje. — **Preč. duhovščini** priporočam kot specialiteto: **altarne preproge**.

☛ **Ceniki s podobami zastonj in franko na zahtevanje.**

Teodor Slabanja,

srebrar v Gorici, ulica Morelli št. 17,

se priporoča velečastiti duhovščini za izdelovanje cerkvenih potrebščin najnovejše oblike namreč:

Monštranc, kelihov, ciborijev, svečnic, svečnikov, itd. itd. po najnižji ceni.

Tudi se pri njem stara cerkvena priprava v ognji pozlati, posrebrni in popravi.

Na blagovoljna vprašanja bode radovoljno odgovarjal.

☛ **Pošilja vsako blago dobro shranjeno in poštnine prosto.** (22)

☛ **Stare orodje za popravo naj mi blagovolijo č. gg. naročniki, pošiljati nefrankovano.**

Prijatelj mladine

se priporočajo naslednje knjižice:

„Zgledi bogoljubnih otrok“
iz vseh časov krščanstva. Trije zvezki, a broš. 30 kr., kart. 40 kr., lično v platno vezan 60 kr.

„Angelček“, otrokom učitelj in prijatelj. Štirje zvezki a 12 kr.; skupno vezani 50 kr., lično v platno 60 kr.

„Krščanski Detoljub“. List za krščansko vzgojo in rešitev mladine. — S prilogi. Izhaja štirikrat na leto in velja za celo leto 40 kr. Priloge „Ali znaš“ in „Zakladnica“, 32 str. 16°, po 4 kr. Pri slednjih dveh knjižicah na 10 komadov jeden povrhu.

Dobivajo se omenjene knjižice v „**Katoliški bukvarni**“ ali pa pri gosp. **Kržiču**, katehetu v samostanu č. gg. uršulink. (5)

Za čas stavbe

priporoča

Andrej Druškovič-a

trgovina z železnino, Mestni trg 10,

v velikem izboru in prav po nizki ceni okova za okna in vrata, storje za štokodiranje, drat in cveke, samokolnice, vezi za zidovje, traverze in stare železniške šine za oboke, priznana najboljši kamniški Portland- in Roman-cement, sklejni papir (Dachpappe) in asfalt za tlak, kakor tudi lepo in močno narejena štedilna ognjišča in njih posameznadela.

Pri stavbah,

kjer ni blizu vode neobhodno potrebne vodnjake za zabijati v zemljo, s katerimi je mogoče v malih urah in majhnimi stroški na pravem mestu dobivati vodo; ravno tako tudi se dobivajo vsi deli za izkopane vodnjake, železne cevi in železoliti gornji stojali, kakor tudi za lesene cevi mesingaste trombe in ventile in železna okova.

Za poljedelstvo:

vsake vrste orodja, kakor: lepo in močno nasajeni plugi in plužna, železne in lesene brane in zobove zanje, motike, lopate, rezovnice, krampe itd.

☛ *Tudi se dobiva zmirom sveži dovski mavec (Lengenfeder Gyps) za gnojenje polja.*

Ne zameniti z Radgonsko, to je Radkersburger.

Radenska kislavoda in kopališče.

Radenci na slov. Štajerskem ob vznožji Slovenskih goric.

Kot zdravilna voda.

Radenska kislavoda ima med vsemi evropskimi kislici največ natrona in litija. Posebna njena lastnost je, da pomaga pri vseh boleznih, koje dobi človek vsled prevelike kisline v svoji vodi, kakor pri hudici, pri kamnu v želodcu, mehurju in ledicah, ter je neprecenljivo zdravilo pri zlati žili, pri boleznih v mehurju, pri zasliženjih, kadar se napravlja kislavoda v želodcu in črevesu, pri vreditu, katarih in živčnih boleznih.

Kot namizna voda.

Vsled obilne oglene kisline in oglenokislega natrona, prijetnega okusa in močnega penjenja je radenska kislavoda najbolj priljubljena poživljajoča pijača. Pomešana s kislim vinom ali s sadnim sokom in sladkorjem je močno šumeča, žejo gasilna pijača, koje imenujejo mineralni šampanjec.

Obvarovalno zdravilo.

Kopeli in stanovanja.

Kopeli se prirejujejo iz železnate in kisle vode z raznovrstno gorkoto. Skušnja uči, da pomagajo posebno zoper: hudico, trganje po udih, ženske bolezni, pomanjkanje krvi, bledico, histerijo in neplodovitost. (Cena kopeli 35 kr., cena za eno sobo 30 kr. do 1 gold.)

Ogljeno-kisli litij kot zdravilo.

Liter radenske kisle vode ima v sebi 0.06 gr. dvakratno ogljeno-kislega litija, to je množina, ki se težko prekorači pri enkratnem zavžitku. Kolike vrednosti je ta jako močan lužnik kot zdravilo, dokazujejo Garrodovi poskusi, ki so se vsestranski potrdili. Položil je koščke kosti in hrustancev od protinastih bolnikov v enako močne tekočine kalija, natrona in litija. Prvi dve niste skoraj nič vplivali, slednja pa tako odločno, da so bile protinastih snovi navzete kosti v kratkem proste vse nesnage. To ga je napotilo, da je začel poskušati z litijem pri protinastih bolnikih, kojih seavniške prevlake so postajale vedno manjše ter konečno popolnoma prenehale. Vapehi, koje so dosegli pri enacih razmerah tudi drugi zdravniki.

Cenike razpošilja zastonj in franko Kopališče radenske stline na Štajerskem.

(18) V zalogi imata kislavodo Ferdinand Plautz in Mihael Kastner v Ljubljani.

Najboljši in najpripravnejši način hranjevanja je gotovo

☛ zavarovanje življenja. ☛

Zavarovanje življenja koristno je vsakemu, neobhodno potrebno pa onim, ki imajo skrbeti za rodbino. Naše življenje odvisno je od tolikerih slučajnosti, da ne smemo nikdar puščati iz oči bodočnosti onih, ki so nam dragi in za katere skrbeti smo obvezani. Najboljši pripomoček za to je zavarovanje življenja, katero je urejeno tako, da daje priliko vsakemu udeleževati se njegovih dobrot.

Za neznamen denar more se zavarovati kapital, ki se izplača po smrti preostalej rodbini, ali dota, ki se izplača otroku, kedar doživi, 18., 20. ali 24. leto. Poslednje zavarovanje važno je zato, ker se zavarovana dota izplača tudi tedaj, ko bi oni, ki jo je zavaroval, umrl takoj potem, ko je uplačal prvi obrok, in ker se vsa uplačana premija vrne, ko bi zavarovani otrok umrl pred dogovorjeno starostjo.

More se pa tudi zavarovati kapital, ki se izplača zavarovaneu samemu o dogovorjenej starosti (n. pr. v 40., 50. ali 60. letu), ali pa njegovim dedičem, ko bi utegnil umreti prej.

Vse te načine zavarovanja upeljane ima **vzajemna zavarovalna banka „SLAVIJA“ v Pragi**, katere prednost je še to, da je pri njej vsak člen brez kacega posebnega priplačila deležen vsega čistega dobička, ki je leta 1887 iznašal 10%, v prejšnjih letih pa tudi že po 20%, 25% celo 48%.

Konec leta 1886. bilo je pri banki „SLAVIJA“ za življenje zavarovanih 40.497 oseb za 22,835.193 goldinarjev. Vsa pojasnila daje brezplačno (22)

glavni zastop banke „**SLAVIJE**“ v Ljubljani,
v lastnej hiši (Gospoke ulice 12.)

C. kr. priv. zavarovalno društvo
„Avstrijski Phönix“
 na Dunaji,

katerega zaklad znaša 12 milij. gold.
 avst. velj., priporoča se o priliki bli-
 žajoče se žetve gospodom poljedelcem
 in kmetovalcem za

zavarovanje proti požaru
 raznih poljskih in žitnih pridelkov.

Glavno zastopstvo

„Phönixa“ za Kranjsko
 v Ljubljani, Kolizej.

(2) **J. Perhave.**

Ustanovljena leta 1847.

Tovarna za pohištvo

J. J. NAGLAS - A

Ljubljana,

Turjaški trg št. 7,

priporoča se za napravo vseh v to stroko spadajočih
 predmetov, posebno pa

cerkvene, hišne in gostilni-
čarske oprave

po najnižjih cenah.

(49)

☛ Cenilniki gratis in franko. ☛

Preselitev in priporočilo.

Slavnemu občinstvu, zlasti pre-
 častiti duhovščini najuljudneje na-
 znanjam, da sem se preselil s svojo

klobučarsko in krznarsko trgovino

v **Kirbiševo hišo na Kon-**
gresnem trgu poleg gleda-
lišča.

Zahvaljeva se p. n. občinstvu za
 dosedanje zaupanje, obljubujem, da
 bom najtočneje izvrševal vsa naročila
 ter z dobrim, bodisi klobučarskim bodisi
 krznarskim blagom zadovoljeval vse-
 stranskim zahtevam.

Odličnim spoštovanjem

A. Krejci,

(15) klobučar in krznar v Ljubljani.

Gospodom šolskim predstojnikom
 in učiteljem priporoča

Andr. Druškovič-a

trgovina z železnino in orodjem
 mestni trg 10.,

vsa vrtnarska orodja, kakor tudi orodja
 za sadjerejo in obdelovanje sadnih
 dreves, in sicer: drevesno sterguljo,
 škarje za gosenice, ročno lopatico,
 drevesno žago, sadni trgač, drevesne
 škarje, cepilnik, cepilnik za mladiče,
 cepilni nož, vrtnarski nož in drevesno
 ščetko; orodja so vsa na **lepo po-**
pleskani leseni plošči vrejena, po
 prav nizki ceni.

(15)

Seigeloze čistilne kroglice.

Najboljše sredstvo zoper zaprtje in lenost jeter.

Te kroglice ne shušajo — kakor mnoga druga zdravilna sredstva — bolnikovega stanja, predno se ne počuti boljše. Vpliv njihov, akoravno lagoden, je vendar popoln brez neprijetnih posledic, kakor slabosti, ščipanja po trebuhu, itd. — Seigeloze kroglice so najboljše domače sredstvo, katero je bilo le kdaj iznajdeno. Izčisti čreva vseh dražljivih snovi in jih pustí v zdravem stanju. Najboljše sredstvo so zoper nevarnost življenja — neprebavljivost in lenost jeter. — Te kroglice preprečijo mrzlico in razne bolezni, ker odstranijo iz čreves vso strupeno snov. Učinek kroglice je hiter, in vendar lagoden, ne da bi povzročile kakove bolečine. Kdor ima hud nahod in mu preti mrzlica, kdor čuti bolečine v glavi, v hrbtu ali v udih, temu bodo Seigeloze kroglice odstranile nahod in pragnile mrzlico. Obložen jezik s slanin okusom povzroča škodljive stvari v želodec. Le nekteri vžitki Seigelovih čistilnih kroglice sestili bodo želodec, odstranili slabi okus in dali zopet tek; s tem se pa povrne tudi zdravje. — Mnogokrat povzroča pol segnita hrana v želodec bruhanje, slabosti in drisko. Ako se oprosté čreva teh nečistih stvari z vžitkom Seigelovih kroglice, zginejo neprijetni učinki in prikaže se zopet zdravje. — Ako vzamemo Seigeloze čistilne kroglice, predno gremo spat, zabranijo slabe posledice preobile jedi in pijače, ne da bi motile spanje. Cena zavoju Seigelovih čistilnih kroglice je 50 kr. — Dobivajo se le v podolgastih škatlicah.

(9)

Svari se pred ponarejanji, ki so brez vse vrednosti ter še celo škodljivo vplivajo.

Zautig, dne 29. februarija 1887.

Visokočastiti gospod! Prosim Vas, da mi zopet pošljete dve steklenici „Shaker-ekstrakta“ in dve škatlici Seigelovih kroglice proti poštnemu povzetju. Ne morem se Vam dosti zahvaliti ter le rečem, Bog Vam povrni tisočkrat, da je postalo znano tako izvrstno zdravilo v prid človeštvu.

August Seidel, ekonom v Zantigu pri Beusenu na Češkem, pošta Beusen.

Lastnik: **A. J. White, Limited, 35 Faringdon Road, London.**

V zalogi ima in razpošilja „Seigeloze kroglice“ Ivan Nep. Harna, lekarna „zum gold Löwen“ v Kremžuru na Mo-
 ravskem. Dalje v lekarnah: Koroško, Kranjsko, Primorsko: Ljubljana, Ub. pl. Trnkoczy, G. Piccoli; Celovec, Peter
 Birnbacher, Alf. Egger in W. Thurnwald; Breze, Št. Mohor, Prevalje, Gostentsehnig; Trbiž, Beljak, dr. Kumpf, Frid.
 Scholz; Velikovec, Volšperg, Ajdovščina, Idrija, Kamnik, Pulj, J. Cabuchio; Reka, G. Prodan; Gorica, J. Cristofolletti,
 Pontoni, A. Gironzoli; Trst, Suttina A., al Camelo, Praxmarer A. al due Mori, J. Serravallo, al Redentore G. Zaneti,
 alla Sesta d'oro; Novigrad, Nik Bar. Gionović; Spiljet, Aljinović, Foeigl; Zader, Androvič; Susak pri Reki, Mali
 Lošinj, O. Viviani, in v večini ostalih lekarn v cesarstvu.

Radgonska kislavoda

(Radkersburger Sauerbrunn)

Štefanije studenec.

☛ Najčistejši alkalični kislec. ☛

Lastnina J. DELLER-JA v Radgoni.

Glavna zaloga in prodajalnica za Kranjsko
 izročena je edino le agenturni in komisijski
 trgovini

J. Liningerja

Rimska cesta št. 9 v Ljubljani

kjer se sprejemajo vsa naročila.

Enotna cena je ako se kupi 100 bokalskih ste-
 klenic v zabojih po 25 steklenic 16 gld. in 100 ste-
 klenic po pol bokala v zabojih po 50 steklenic 11 gld.
 franko zaboj v Ljubljani. Manjše število steklenic se ne more
 naročiti, pač pa se dopošlje, ako kdo želi, kislec za poskušnjo.

Štefanije studenec

je oglene kisline in ogleno-kislega natrona najbolj
 bogata mineralna voda, je čisto alkaličen studenec
 in je vsled svojih izvanredno dijetljivih in zdravilskih
 lastnosti najizvrstnejši kislec. Z vinom pomešan je Šte-
 fanije studenec jako prijetna, hladilna in po-
 življajoča pijača in se posebno zaradi tega priporoča, ker tudi najkislejše vino spremeni v prijetno,
 ljubko in sladko-okusno pijačo. To se izvrši po posebni ugodni sestavi vode Štefanije stu-
 denca, po kateri se vinska kislina nevtralizira, to je uniči. S sladkorjem, limonami (citronami)
 ali raznim sadnim sokom zmešana je voda Štefanije studenca prav šampanjeu podobna.
 Vsled velike množine proste oglene kisline in dvojno oglenih kisljih soli, posebno pa dvojno ogleno-
 kislega natrona je Štefanije studenec najboljše namizna pijača, katere se z vso pravico
 uvrščuje mej najboljše kislece cele Evrope.

Štefanijski studenec

zlati žili, pri jetrnih, vrančnih in žolčnih boleznih, pri bledeli, popustni mrzlici in pri družih
 živčnih afekcijah.

☛ Dobi se ŠTEFANIJSKI STUDENEC v znanih specerijskih prodajalnicah v
 Ljubljani in na deželi. ☛

(12)

Tolstost, medlost odstra-
 nite se sigurno po novi
 metodi. Vse kožne bo-
 lezni, kot lišaj, šinje,
 pege, ujed, rudeči no-
 sovi in roke, lasne bo-
 lezni se temeljito ozdra-
 vijo. Pike vsled osepne
 in lasje na obrazu se
 za zmiraj odstranijo. V
 vsakem kozmetičkem
 vprašanji se daje svet in
 pomoč. Zdravi se pismeno,
 ko se je poslalo obširno
 poročilo, kojemu naj se pri-
 dene pismena znamka za
 odgovor. Naslov je: (5)

„Hygiea-Officin“
 Vratislava (Breslau) II.

ZBIRKA

DOMAČIH ZDRAVIL,

kakor jih rabi slovenski narod.

S poljudnim opisom človeškega telesa.

Izdal in založil Dragotin Hribar.

Odobril br. Edvard Benedičič, nadzdravnik usmiljenih bratov v
 Št. Vidu na Koroškem.

Ta slovenskemu narodu zelo koristna knjižica dobiti je v
 „Narodni Tiskarni“ in v „Katoliški Bukvarni“. Stane 40 kr.,
 po pošti 45 kr.

(8)